

Fylkesmannen i Vestfold

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Pål Otto Hansen
Elisabeth Vestbakke Haugen

Deres ref:

Vår referanse:
2007/10313
Arkivnr: 421.0

Vår dato:
10.03.2008

Uttalelse til utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming

Vi har mottatt utkastet i Miljøverndepartementets brev av 06.12.07. Utkastet er vurdert av helse- og sosialavdelingen, juridisk avdeling og miljøvernavdelingen i embetet.

Generelt

Det er positivt at kravet om å hensynta prinsippet om universell utforming tydeliggjøres slik det gjøres ved å gi ut RPR. Å kunne delta i samfunnet uten større hinder og redusert behov for assistanse har en verdi både for individets livskvalitet og helse og for samfunnet. Prinsippet om universell utforming er både godt og nødvendig for å øke enkeltpersoners mestring i dagliglivet.

1. Om det nasjonale målet for universell utforming.

"Alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner."

Målsettingen er mer visjonær enn styrende. Det virker urealistisk å skulle kunne måle dette. Av hensyn til bruksverdi og håndheving, ville det være tjenlig med et høyere presisjonsnivå og evt noen delmål. Det er heller ingen åpenbar sammenheng mellom innføring av prinsippet om UU og utvikling av individuelle evner.

I utdypende forklaring brukes begrepet "funksjonsnedsettelse". Dette er et vidtfavnende begrep som gjør det uklart hva/hvem RPR'en gjelder for. Slik dokumentet for øvrig leses, ser det ut som målgruppene først og fremst er de med funksjonsnedsettelse som går på mobilitet og sansemotorikk som er målgruppen, og ikke psykiske og sosiale funksjonsnedsettelse.

2. Om RPR for UU som styringsinstrument

Spørsmålet om "hva er godt nok" i RPR for universell utforming virker utydelig, og Fylkesmannen vil påpeke den svakheten det utgjør når RPR skal brukes som et styringsinstrument i praksis. Forhold nevnt under forrige punkt og uttrykk som "... i så stor utstrekning som mulig..." (jfr definisjonen på UU) gir større rom for bruk av skjønn og derved ulikheter i praksis ved bla bruk av innsigelse.

Vi anbefaler at RPR'en gjøres mer tydelig i forhold til fysiske krav som kan stilles i de respektive planer. Noen avgrensninger og økt tydelighet hadde vært tjenlig.

3. Ansvarsforhold

Fylkesmannen gir allerede i dag veiledning og uttalelser om UU til kommunene i planleggingen etter plan- og bygningsloven. Vi har særlig vektlagt at kravene til UU nedfelles i kommuneplanens utfyllende bestemmelser og i bestemmelsene til reguleringsplanene.

Vår erfaring er at kommunene stort sett fanger dette opp i sin planlegging. Utkastet til RPR for UU vil bidra positivt til å gi prinsippene for UU enda større tyngde, legitimitet og økt konkretisering gjennom kravene til fysisk utforming.

Vi vil likevel peke på to forhold som bør gis større oppmerksomhet i en RPR for UU.

I dag står private forslagsstillere for det meste av reguleringsplanarbeidet. Det er derfor et stort behov for informasjon og veiledning om UU rettet mot private konsulenter og utbyggere, og som først og fremst bør ivaretas av kommunene. Dette vil gjelde generell informasjon, men også veiledning knyttet til dialogen i planfasene. Fylkesmannen vil anbefale at kommunenes veiledningsplikt overfor private planforslagsstillerne presiseres i retningslinjene.

Som nevnt er vår erfaring at prinsippene for UU i hovedsak synliggjøres i planbestemmelsene. Dette er så langt Fylkesmannen vil være i stand til å følge opp retningslinjene i planleggingen. Når det gjelder ansvaret for at bestemmelsene følges opp i praksis, er dette kommunens og utbyggernes ansvar, og her vet vi lite om tilstanden. Blir bestemmelsene fulgt opp i praksis? Er løsningene tilfredsstillende, og blir alle gruppers behov ivaretatt?

Med vår kunnskap om generelt små ressurser i kommunene til den praktiske byggesaksoppfølgingen, er det grunn til å anta at det lett kan svikte her. Fylkesmannen anbefaler derfor at kommunenes og utbyggernes selvstendige oppfølgingsansvar presiseres i retningslinjene.

4. Krav til den kommunale planprosessen

Det fremgår at kommunene skal foreta en konkret vurdering av tilgjengelighetssituasjonen i planområdet/kommunen. Kommunen skal selv bestemme hvordan.

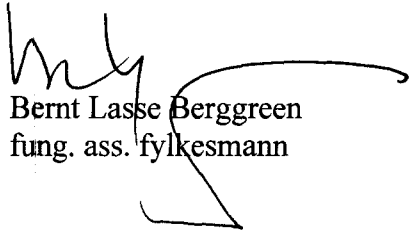
Fylkesmannen anbefaler her en større grad av konkretisering av hvordan slik kartlegging skal gjennomføres, og hvilke krav som bør stilles til medvirkning i denne prosessen.

5. Krav til fysisk utforming

Vi vil meget sterkt støtte prinsippet om at ny utbygging lokaliseres til eksisterende sentra og knutepunkter i kollektivtrafikken. Dette samsvarer med prinsippene for samordnet areal- og transportplanlegging, og innebærer korte avstander til daglige gjøremål, og derved bedre tilgjengelighet og redusert bilavhengighet.

Fylkesmannen vil likevel peke på at økt konsentrasjon og fortetting stiller større krav til kvalitet og gjennomtenkte løsninger i offentlige og private uteområder. Ikke minst må kravene til rutinemessig tilsyn og vedlikehold skjerpes, for eksempel i forhold til snørydding, strøing og lignende. Vi anbefaler at disse hensyn vurderes nærmere.

Med hilsen

Bernt Lasse Berggreen
fung. ass. fylkesmann

Kopi til:

Vestfold fylkeskommune
Statens vegvesen, Region sør

Svend Foynsgt. 9 3126 Tønsberg
Serviceboks 723 4808 Arendal

Interne kopimottakere:
Elisabeth Vestbakke Haugen